

Penge- og kapitalmarked

1

Penge- og kapitalmarkedet

Formidling af kapital fra långiver til låntager

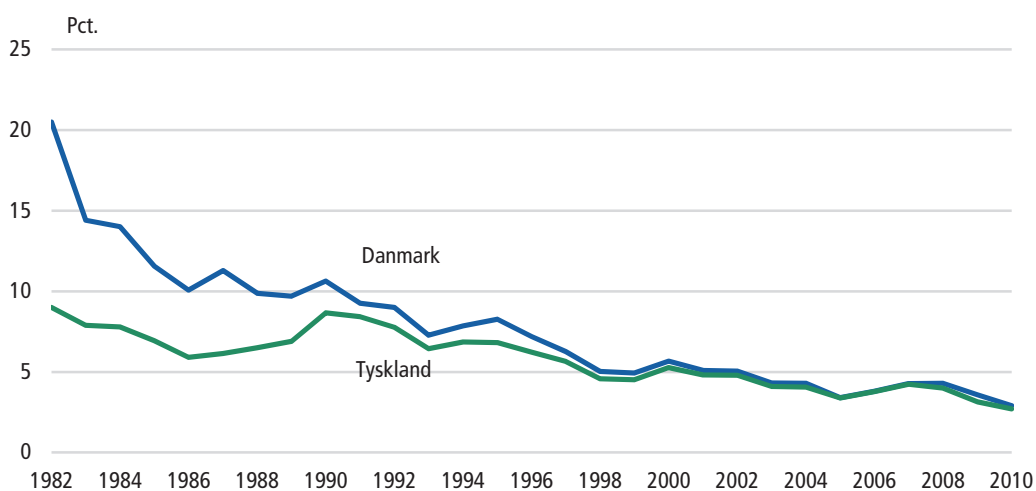
Et kapitalmarked er et marked, hvor der handles med finansielle produkter såsom lån, aktier, obligationer og kredit. Markedet gør det muligt at formidle kapital fra personer med opsparingsoverskud til personer med opsparingsunderskud. På den måde kan den enkelte tidsmæssigt adskille investeringer og forbrug i forhold til indtjeningen. Pengemarkedets formål er at sikre en velfungerende betalingsmekanisme, så en handel uden større omkostninger og besvær kan blive afsluttet med en betaling. Pengemarkedet vedrører derfor den likviditet, der bruges til betalingsformidling ved økonomiske transaktioner. Der er ingen skarp grænse mellem penge- og kapitalmarkedet.

Øget internationalisering

Siden begyndelsen af 1980'erne er der sket en markant udvikling på de danske finansielle markeder i retning af deregulering, internationalisering og øget konkurrence. Danske borgere kan uden større vanskeligheder eller omkostninger investere i eller optage lån fra udlandet.

Den frie kapitalbevægelighed har sammen med en troværdig fastkurspolitik bl.a. betydet en udligning af priserne (renterne) på de finansielle produkter imellem landene. I 1980 var forskellen mellem den danske og tyske lange obligationsrente 10,6 procentpoint. Denne forskel er faldet frem til starten af 1990'erne, hvorefter de to renter har udviklet sig parallelt. I 2010 var renten (den lange rente) på danske statsobligationer 2,9 pct., mens den for tyske var 2,7 pct.

Figur 1 Renten på tiårige statsobligationer

www.statistikbanken.dk/dnrenta

Den lange rente var oppe på 21 pct. i 1982

Renten på en finansiel fordring udtrykker långivers kompensation for den udskudte forbrugsmulighed. Man sondrer mellem korte og lange renter, dvs. renter på hhv. kortfristede og langfristede fordringer. Som indikator for den korte rente bruges normalt pengeinstitutternes 3-måneders rente, hvor renten på 10-årige statsobligationer bruges som indikator for den lange rente.

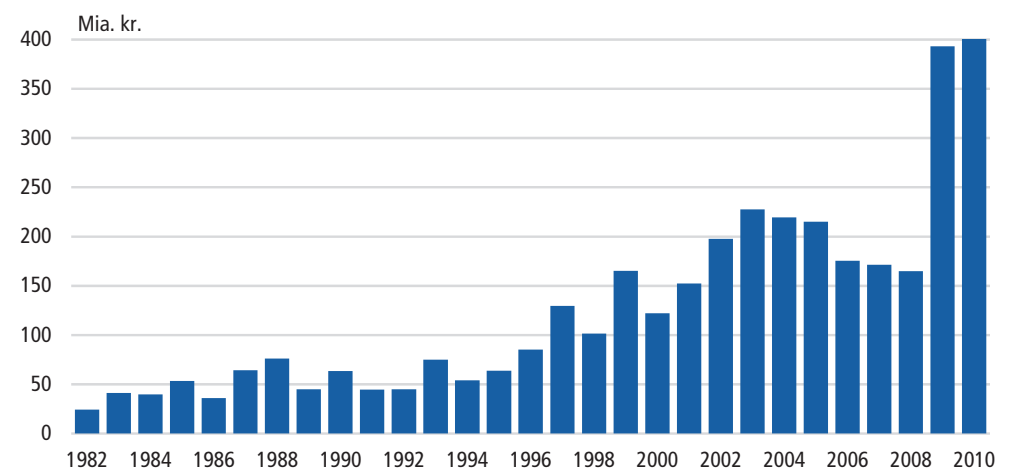
Den korte rente kan styres centralt. Nationalbanken kan regulere mængde og pris på likviditeten i forhold til pengeinstitutterne. Den rente, pengeinstitutterne får og betaler til Nationalbanken, påvirker de rentesatser, der fastsættes i forhold til kunderne. Den lange rente dækker over andre markedsbestemte faktorer, først og fremmest inflationsforventninger og risikoforventninger. Disse faktorer får mere indflydelse på renteutmålingen, desto længere løbetid fordringen har. Den lange rente vil normalt være højere end den korte rente. I 1981 var den lange rente helt oppe på 21 procent p.a. En del af forklaringen var de høje inflationsforventninger.

Nationalbanken handler på valutamarkedet for at stabilisere kronkursen

Kronekursen afhænger af udbud og efterspørgsel efter valuta. Efterspørgslen efter fremmedvaluta øges ved importbetalinger og kapitleksport (f.eks. ved indlændinges køb af udenlandske værdipapirer eller ved indlændinges investeringer i udlandet). Omvendt vil eksportbetalinger og kapitalimport øge efterspørgslen efter kronen. I tilfælde af en mere efterspørgsel efter fremmedvaluta presses prisen på denne op, og kronkursen falder.

Nationalbanken handler på valutamarkedet med henblik på at stabilisere kronens kurs gennem køb og salg af valuta mod kroner. Det primære formål med valutareserven er således at give Nationalbanken mulighed for at anvende intervention som et instrument til at holde en stabil valutakurs mellem kronen og euroen. Køb af kroner vil således trække i retning af en styrkelse af kronen, mens salg af kroner, dvs. køb af valuta, trækker i retning af en svækkelse af kronen. Størrelsen af den danske valutareserve er siden begyndelsen af 1990'erne og frem til 2003 steget meget. Det er udtryk for, at Nationalbanken i den forløbne periode har været nødt til netto at opkøbe valuta for at holde kronkursen nede. I perioden 2003 – 2007 faldt valutareserven en smule.

Figur 2 Valutareserven

www.statistikbanken.dk/dnivl

I de senere år er der sket en markant stigning i valutareserven, fordi renteforskellen mellem renterne i Danmark og især renterne i Euroområdet har gjort, at de udenlandske investorer har investeret mere i danske værdipapirer. Dette er sket, da renterne de senere år generelt er faldet, og derfor har en lille renteforskel givet enorm efterspørgsel. For at holde kronkursen nede har Nationalbanken derfor været nødt til at opkøbe udenlandsk valuta.

Danmark i valutakurssamarbejdet ERM II

Fra 1. januar 1999 har Danmark deltaget i et valutakurssamarbejde med Den Europæiske Centralbank, som er en frivillig ordning for EU-lande, der ikke deltager i Den Økonomiske Monetære Union. I aftalen der betegnes ERM II (Exchange Rate Mechanism II) deltager desuden Litauen og Letland. Samarbejdet skal sikre, at valutakurserne holder sig inden for det tilladte valutabånd på +/- 15 pct. i forhold til centralkursen. Danmark har aftalt et snævrere bånd på +/- 2,25 pct. i forhold til centralkursen. I tilfælde af ekstraordinært pres på kronen kan Danmark ud over at sælge ud af sin egen valutareserve også trække på en interventionskredit/eurokonto i Den Europæiske Centralbank. Valutakurssamarbejdet er således med til at sikre kronkursen i forhold til de europæiske valutaer og euroen, men ikke over for andre vigtige valutaer som f.eks. amerikanske dollar og yen.

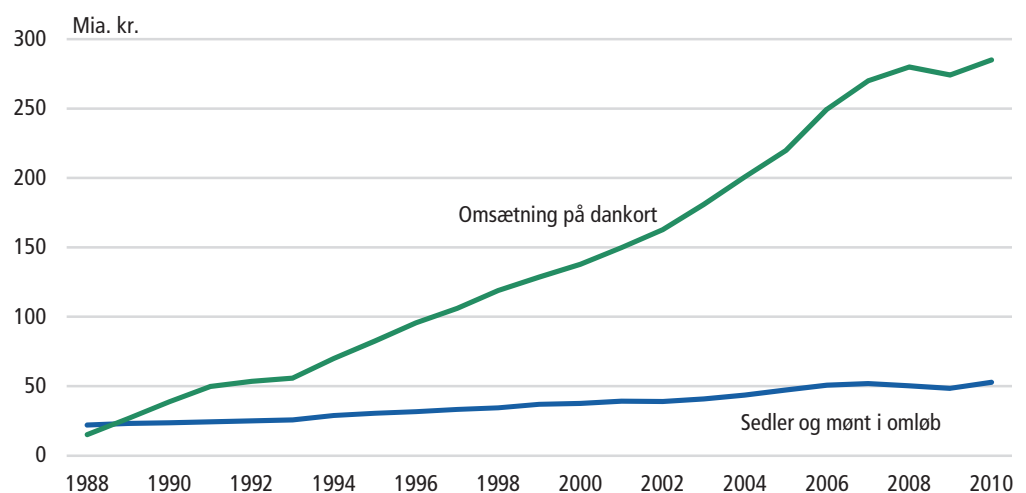
2

Finansielle fordringer

Penges funktion som betalingsmiddel

Pengenes funktion som betalingsmiddel er i dag udelukkende baseret på tillid. Hvis en sælger skal modtage penge som betaling for sit produkt, må han kunne stole på, at andre ligeledes vil modtage pengene som betaling. I tilfælde af høj inflation vil pengenes værdi som betalingsmiddel falde.

Figur 3 Dankortomsætning og beholdningen af sedler og mønt

Tabel 403 og 408

Frem til 1931 var det muligt at indløse værdien af sine sedler og mønter til guld i Nationalbanken. Selvom gulddindløseligheden derefter blev afskaffet, eksisterede guldfodssystemet formelt stadig helt frem til 1971. Det betød, at Nationalbanken var forpligtet til at opretholde en beholdning af guld svarende til værdien af sedler

og mønter i omløb. I dag er penge stadig fordringer på Nationalbanken, men nu blot uden dækning af Nationalbankens guldbeholdning.

Vanskeligt at vurdere pengemængden

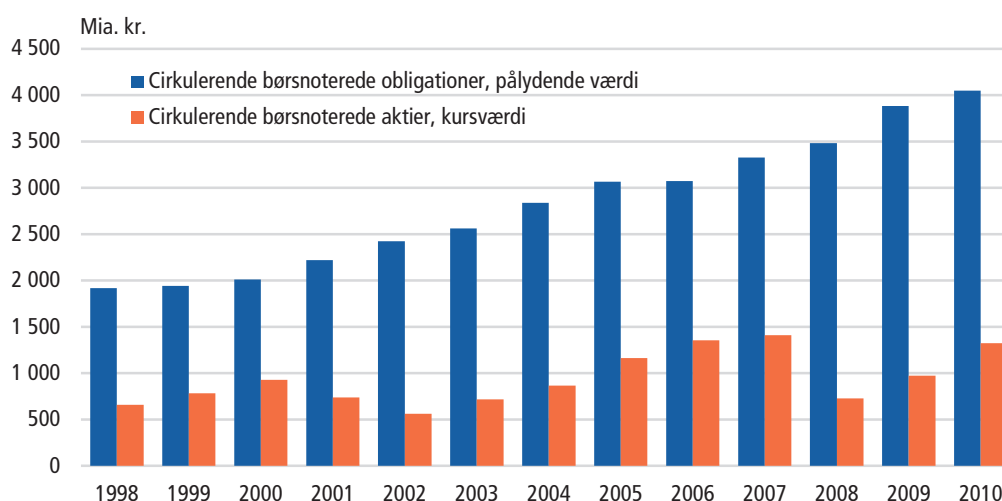
Det bliver stadig sværere at vurdere mængden af den likviditet, der er til rådighed i samfundet. Brugen af dankort har betydet, at kontoformer, der er knyttet til et dankort, hermed er blevet lige så likvide som sedler og mønter. Samtidigt kan der til dankortet knyttes visse kreditfaciliteter, ligesom udenlandske pengeinstitutter kan stille kredit til rådighed for de danske borgere. Danmarks position som en lille åben økonomi med frie kapitalbevægelser gør, at pengemængden ikke længere har samme betydning som pengepolitisk måltal som tidligere.

Den danske realkreditobligation er internationalt enestående

Obligationer er let omsættelige standardiserede gældsbeviser med lav risiko og fast afdragsprofil. Det danske obligationsmarked var før introduktionen af euroen blandt de største i Europa¹. Det er domineret af statsobligationer og realkreditobligationer. Realkreditobligationer er obligationer med sikkerhed i fast ejendom med lang løbetid (op til 30 år).

De danske realkreditobligationer og deres rolle i boligfinansieringen er enestående for det danske marked. Den relativt høje grad af sikkerhed skyldes ud over sikkerhedsstillelsen i fast ejendom de tilknyttede betingelser til realkreditinstitutternes låneudmåling vedrørende lånegrænser, løbetid og opbygning af reservefonde. Ultimo 2010 var ca. 13 pct. af den samlede obligationsmasse ejet af udenlandske investorer. Der har i de senere år været en stigende udenlandsk interesse for investering i realkreditobligationer. Således lå 11 pct. af disse på udenlandske hænder ultimo 2010, hvor det kun var omkring 5 pct. i 1996.

Figur 4 Den cirkulerende aktie- og obligationsmasse på Københavns Fondsbørs

www.statistikbanken.dk/dnvpdkb

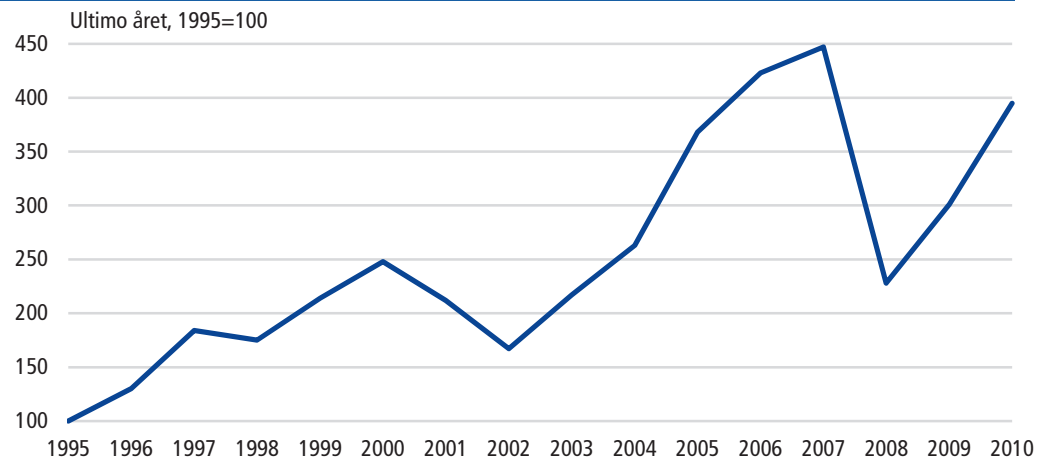
Aktien et risikofyldt placeringsobjekt

En aktie er et ejerandelsbevis i en virksomhed. Værdien af aktien afhænger først og fremmest af virksomhedens fremtidige indtjening. Da der er knyttet stor usikkerhed til den fremtidige indtjening, kan aktieinvesteringer give anledning til såvel

¹ Efter indførelsen af euroen 1. januar 1999 er eurolandenes markeder ikke længere regionalt opdelte, men udgør et samlet marked.

store tab som store gevinster. Aktiekursen afspejler – ud over specifikke forventninger til den pågældende virksomhed – også mere generelle forventninger til branchen og til økonomien som helhed. Små ændringer i markedsinformationerne kan skabe betydelige fluktuationer på markedet. Det danske aktiemarked er ikke så stort som obligationsmarkedet. Det afspejler den danske erhvervsstruktur, som er karakteriseret af mange små og mellemstore virksomheder, hvor der ikke på samme måde som i udlandet er tradition for at gå på aktiemarkedet for at få finansieret sit kapitalbehov. I 2010 var 188 selskaber noteret på Fondsbørsen.

Figur 5 OMXC, totalindeks for samtlige aktier opgjort til markedsværdi

www.statistikbanken.dk/mpk13

Som indikator for udviklingen på aktiemarkedet bruges forskellige indeks. De mest almindelige er det ovenfor viste totalindeks, OMXC, der angiver markedsværdien af samtlige noterede aktier, og OMXC20, der er et vægtet markedsværdiindeks for de 20 største og mest handlede aktier. Der har været en tendens til stigende kurser, som har afspejlet udviklingen på de internationale markeder. I 1998, 2001, 2002, 2007 og især i 2008 skete udbredte kursfald. I 2009 er udviklingen vendt igen. Det store kursfald i 2008 skete som følge af den finansielle krise, der begyndte i efteråret 2008. Siden da i 2009 og 2010 har aktiemarkedene globalt indhentet noget af det tabte, hvilket også afspejles på det danske aktiemarked.

3

Virksomheder i den finansielle sektor

Bank-, realkredit- og forsikringsvirksomhed stadig klart adskilte brancher

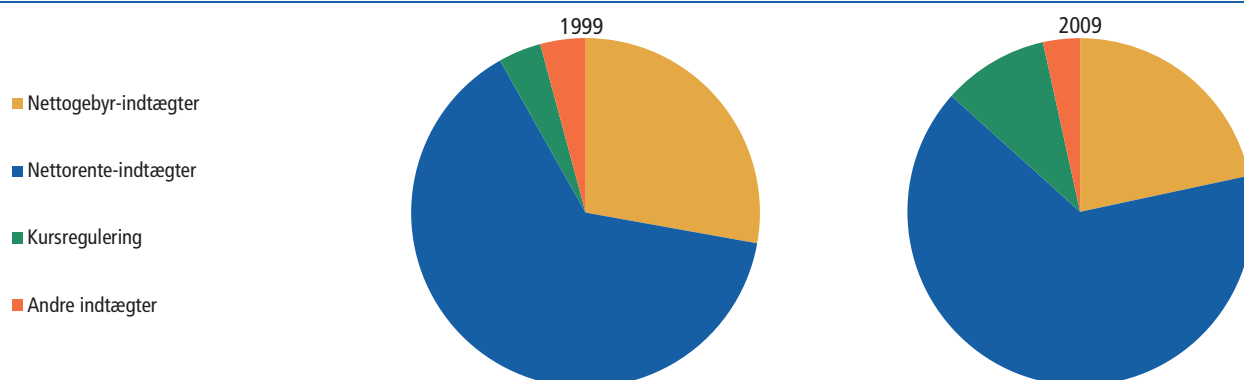
Siden begyndelsen af 1980'erne er der sket en overlapning af forretningsområderne i den finansielle sektor. Man kan eksempelvis i dag få tilbudt pensionsopsparingsordninger af sin bank, der ligger tæt op ad de ordninger, som livsforsikrings-selskaberne kan tilbyde. Det er dog stadig ikke tilladt at drive bank-, realkredit- eller forsikringsvirksomhed i samme selskab. Ny lovgivning gjorde det muligt at etablere holdingselskaber og tværgående ejerskab blandt de finansielle selskaber indbyrdes. Et realkreditinstitut derfor godt kan eje en bank og omvendt. Som resultat er der foretaget en række fusioner og koncerndannelser på kapitalmarkedet. I den sammenhæng er der oprettet finansielle supermarkeder, hvor forbrugeren kan ordne sine finansielle engagementer gennem samme udbyder.

Få store pengeinstitutter og mange små

Pengeinstitutsektoren varetager funktioner i forbindelse med betalings- og kreditformidling, omsætning af værdipapirer samt dertil hørende serviceydelser. På trods af de senere års fusioner blandt de større pengeinstitutter eksisterer der stadig et stort antal mindre pengeinstitutter. Der er registreret 132 virksomheder ultimo 2009, hvoraf de to største dækker 69 pct. af balancesummen i branchen. Der er ofte fokus på udlånsaktiviteten i pengeinstitutsektoren, da den er meget konjunkturfølsom og kan tolkes som indikator for væksten bl.a. i forbrug og investeringer. Rentemarginalen, dvs. forskellen mellem udlåns- og indlånsrente, tiltrækker også opmærksomhed. En stadig større del af bankernes indtjening ligger imidlertid på gebyrindtægter.

Figur 6

Pengeinstitutternes indtjening fordelt efter art

www.statistikbanken.dk/mpk39

Realkreditinstitutternes låneaktivitet afhængig af renteændringer

Realkreditinstitutter er eneberettigede til at drive realkreditinstitutvirksomhed her i landet. Med realkreditvirksomhed menes lån mod registreret pant i fast ejendom på grundlag af udstedelse af realkreditobligationer. Der er i dag otte aktører på markedet. Låneaktivitet påvirkes især af renteutviklingen. Fluktuationer op eller ned resulterer i konverteringsbølger, hvor låntager søger at omlægge sine lån til bedre betalingsvilkår.

Større del af den private opsparing i forsikringselskaber og pensionskasser

Der skelnes mellem skadesforsikring samt livs- og pensionsforsikring. De forskellige forsikringsformer må ikke drives i samme virksomhed, men kan godt bindes sammen via tværgående ejerskab. Det er særligt livs- og pensionsforsikringsområdet, der er vokset de senere år. Udviklingen af arbejdsmarkedspensioner og forskellige former for skattebegunstigelser i forbindelse med pensionsindbetalinger har betydet, at en stadig større del af den private opsparing forvaltes af pensionskasserne og livsforsikringselskaberne, som herved er blevet vigtige aktører på de finansielle markeder.

Kraftig ekspansion i investeringsforeninger

En investeringsforening er en forening, der placerer midler, som den har modtaget som indskud fra sine medlemmer. Medlemmerne er ofte småsparere, men kan også være livsforsikringselskaber, pensionskasser og fonde. Fordelen ved at optræde i fællesskab er sparede administrationsomkostninger og bedre mulighed for risikospredning. Investeringsforeninger er i de senere år ekspanderet kraftigt. Den samlede balancesum udgjorde 568 mia. kr. ved udgangen af 2009 mod 290 mia. kr. ultimo 2002.

Tabel 401 Den finansielle sektor, hovedtal

	2008			2009		
	Balance	Virksomheder	Ansatte	Balance	Virksomheder	Ansatte
	mia. kr.	antal		mia. kr.	antal	
I alt	10 705	539	69 621	10 614	510	68 387
Pengeinstitutter	4 733	138	47 599	4 324	132	46 124
Realkreditinstitutter	2 819	8	4 126	3 102	8	4 108
Danmarks Skibskreditfond	82	1	60	85	1	59
Fondsmæglerselskaber	2	45	492	3	46	524
Investeringsforeninger og specialforeninger	569	132	359	568	124	373
Skadesforsikringsselskaber	153	113	12 173	160	100	12 288
Livsforsikringsselskaber	1 119	33	3 829	1 212	33	3 872
Tværgående pensionskasser	396	28	271	436	26	295
Firmapensionskasser	44	37	36	45	36	38
Arbejdsmarkedets Tillægspension (ATP)	599	1	655	609	1	683
Lønmodtagernes Dyrtidsfond (LD)	97	1	21	60	1	23
Arbejdsmarkedets Erhvervs sygdomssikring	9	1	...	6	1	...
Den Særlige Pensionsopsparing	83	1	...	4	1	...

Kilde: Finanstilsynet

Nye tal forventes offentliggjort oktober 2011

www.statistikbanken.dk/mpk55

Tabel 402 Valutareserven

Ultimo året	2008	2009	2010
	mia. kr.		
Nationalbankens guldbeholdning	9,8	12,3	16,9
Nationalbankens fordringer på udlandet	202,8	370,9	397,1
Fordringer på Den Internationale Valutafond	3,4	15,7	17,8
Valutareserven i alt	216,0	398,9	431,8

Kilde: Danmarks Nationalbank

Nye tal forventes offentliggjort februar 2012

Tabel 403 Pengemængden

	2008	2009	2010
	mia. kr.		
Pengemængden	1 060,0	1 024,0	982,0
Seddel- og møntomløb	50,4	48,5	52,8
Indlån i banker og sparekasser	1 009,6	975,5	929,2
÷ Anfordring	704,8	772,5	771,4
÷ Aftaleindskud ¹	304,8	203,0	157,8

¹ Dækker fx indlån på opsigelse og indlån på tidsindskud.

Kilde: Danmarks Nationalbank

Nye tal forventes offentliggjort februar 2012

Tabel 404	Danmarks Nationalbanks resultatopgørelse og balance		
	2008	2009	2010
	----- mio. kr. -----		
Resultatopgørelse			
Nettorenteindtægter	4 915	2 760	3 546
Kursreguleringer	2 246	1 751	4 567
Udbytte af aktier	140	126	129
Andre indtægter	26	24	12
Omkostninger inkl. afskrivninger	-590	-706	-600
Årets resultat	6 737	3 955	7 654
Balance			
Aktiver i alt	635 094	550 151	486 144
Guldbeholdning	9 781	12 260	16 938
Fordring på Den Internationale Valutafond (SDR)	3 406	15 683	17 833
Fordringer på udlandet	202 777	370 861	397 085
Udlån	370 814	107 969	13 374
Obligationer og aktier	27 308	33 093	32 609
Andre aktiver	21 008	10 285	8 305
Passiver i alt	635 094	550 151	486 144
Seddelomløb	55 612	55 015	56 697
Møntomløb	5 671	5 746	5 844
Tildelte særlige trækingsrettigheder (SDR)	1 460	12 419	13 253
Forpligtelser over for udlandet	4 293	4 257	3 134
Indlån	246 702	188 294	147 067
Andre passiver	503	11 509	14 737
Statens løbende konto	262 789	212 435	179 443
Egenkapital	58 064	60 476	65 969

Kilde: Danmarks Nationalbank

Nye tal forventes offentliggjort marts 2012

www.statistikbanken.dk/mpk38

Tabel 405 Pengeinstitutternes resultatopgørelse og balance

Ultimo året	2008	2009
Antal pengeinstitutter	138	132
Antal ansatte, ultimo året	47 599	46 124
	— mio. kr. —	
Resultatopgørelse		
+Renteindtægter	204 019	145 254
÷Renteudgifter	151 218	75 851
Renteindtægter, netto	52 800	69 403
+Udbytte af aktier mv. og andre kapitalandele	903	683
+Gebyrer og provisions-indtægter	23 935	23 159
÷Afgivne gebyrer og provisions-indtægter	5 537	5 357
Rente- og gebyrindtægter, netto	72 102	87 888
+Kurstigning på værdipapirer og valuta	-4 845	10 606
+Andre ordinære indtægter	4 040	3 726
Resultat af finansielle poster	71 296	102 220
÷Udgifter til personale og administration	46 105	47 330
÷Afskrivninger på materielle og immaterielle aktiver	6 644	6 058
÷Andre driftsudgifter	2 052	7 878
÷Afskrivninger og hensættelser på debitorer (netto)	28 388	58 306
+Kurstigning på kapital-interesser	5 403	1 639
Resultat af ordinær drift	-6 490	-15 713
+Ekstraordinære indtægter (netto)	0	0
Resultat før skat	-6 490	-15 713
÷Skat	-325	-120
Årets resultat	-6 165	-15 593
Balance		
Aktiver i alt	4 724 669	4 315 342
Tilgodehavender hos kreditinstitutter mv.	589 915	615 969
Udlån	2 271 201	1 978 356
Obligationer mv.	883 109	1 007 143
Aktier mv.	21 719	24 111
Kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	119 473	128 461
Immaterielle aktiver	24 399	22 506
Materielle aktiver	19 309	18 294
Andre aktiver	795 544	520 503
Passiver i alt	4 724 669	4 315 342
Gæld til kreditinstitutter mv.	1 177 553	852 664
Indlån	1 675 151	1 651 122
Udstedte obligationer mv.	585 469	676 849
Andre passiver, periode-afgrænsningsposter	953 536	756 095
Hensættelser til omkostninger	6 637	15 716
Efterstillede kapitalindskud	95 250	121 490
Egenkapital	231 073	241 406

Anm.: Ekskl. grønlandske banker.

Kilde: Finanstilsynet

Nye tal forventes offentliggjort oktober 2011

www.statistikbanken.dk/mpk39

Tabel 406 Pengeinstitutters indenlandske indlån og udlån. 2010

	Indlån	Udlån ¹
	— mio. kr. —	
I alt	1 506 506	1 670 437
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	19 947	58 627
Råstofindvinding	2 443	1 310
Fremstillingsvirksomhed	31 723	79 893
El-, gas- og fjernvarmeforsyning	9 227	21 079
Vandforsyning; kloakvæsen og affaldshåndtering	4 279	2 427
Bygge- og anlægsvirksomhed	14 897	27 200
Engroshandel og detailhandel	38 874	74 137
Transport og godshåndtering	20 217	35 903
Overnatningsfaciliteter og restaurationsvirksomhed	4 171	9 164
Information og kommunikation	13 159	10 605
Pengeinstitut- og finansvirksomhed, forsikring	395 013	532 028
Fast ejendom	40 726	128 665
Liberale, videnskabelige og tekniske tjenesteydelser	37 656	27 227
Administrative tjenesteydelser og hjælpetjenester	8 737	18 268
Offentlig forvaltning og forsvar; socialsikring	19 189	24 522
Undervisning	7 264	2 515
Sundhedsvæsen og sociale foranstaltninger	11 980	6 476
Kultur, forlystelser og sport	4 241	4 362
Andre serviceydelser	12 935	6 269
Private husholdninger med ansat medhjælp; husholdningers produktion	249	194
Ekstraterritoriale organisationer og organer	43	72
Lønmodtagere, pensionister, mv.	780 268	570 721
Uoplyst	29 268	28 773

¹ Skyld ultimo året.Kilde: Danmarks Nationalbank
Nye tal forventes offentliggjort februar 2012

Tabel 407 Pengeinstitutternes særlige indlånsformer

Ultimo året	2008	2009	Ændring i pct. i forhold til året før
	————— mio. kr. —————		pct.
I alt særlige indlånsformer	180 811	201 988	11,7
Indekskonti	10 923	10 029	-8,2
Kapitalpensionskonti	78 802	85 719	8,8
Børneopsparingskonti	11 705	12 550	7,2
Selv pensioneringskonti	3 350	3 293	-1,7
Investeringsfondskonti	13	11	-15,4
Etableringskonti	849	817	-3,8
Boligopsparingskontrakter	459	430	-6,3
Ratepensionskonti	68 014	82 277	21,0
Uddannelsesopsparing	247	189	-23,5
Gevinstopsparingskonti	6 409	6 632	3,5
Konjunkturudligningskonti	41	41	0,0

Kilde: Finanstilsynet

Nye tal forventes offentliggjort oktober 2011

www.statistikbanken.dk/mpk43

Tabel 408 Omsætning på dankort

	1994	1999	2004	2009	2010
	————— tusinde stk. —————				
Antal dankort	2 552	2 794	3 355	4 184	4 374
Transaktioner	181 456	361 605	579 147	828 237	872 284
	————— mio. kr. —————				
Omsætning	58 666	123 383	195 323	274 053	285 051

Kilde: NETS

Nye tal forventes offentliggjort januar 2012

www.statistikbanken.dk/mpk41

Tabel 409	Realkreditinstitutterne	
	2008	2009
Antal institutter	8	8
	----- mio. kr. -----	
Resultatopgørelse		
+Renteindtægter	127 588	129 514
– Renteudgifter	112 199	110 931
Renteindtægter, netto	15 389	18 583
+Gebyrer og provisioner mv.	-1 162	-1 209
Rente- og gebyrindtægter, netto	14 227	17 374
– Udgifter til personale, administration og andre driftsudgifter	4 999	5 256
– Afskrivninger og hensættelser	1 854	5 231
+Kursstigning	-5 498	4
+Andre ordinære indtægter	147	132
Ordinært driftsresultat	2 023	7 023
+Ekstraordinære indtægter (netto)	...	...
– Skat	1 218	2 153
Årets resultat	805	4 870
Balance		
Aktiver i alt	2 819 007	3 101 744
Tilgodehavende hos kreditinstitutter mv.	439 044	544 308
Udlån	2 171 767	2 325 194
Obligationer og aktier, mv.	154 070	171 659
Kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	25 162	28 496
Immaterielle aktiver	5 297	4 917
Materielle aktiver	802	775
Andre aktiver	22 865	26 395
Passiver i alt	2 819 007	3 101 744
Gæld til kreditinstitutter	477 632	612 182
Udstedte obligationer mv.	2 106 571	2 245 750
Andre passiver, periodeafgrænsningsposter	84 887	76 777
Hensættelser til omkostninger	1 581	1 574
Efterstillede kapitalindskud	14 922	26 646
Egenkapital	133 414	138 815

Kilde: Finanstilsynet

Nye tal forventes offentliggjort oktober 2011

www.statistikbanken.dk/mpk47 og mpk48

Tabel 410	Realkreditinstitutternes nettoudlån	2008			2009			2010		
		mio. kr.								
	Udlån inkl. indeksslån i alt	162 080			121 426			67 224		
	Ejerboliger og fritidshuse	64 436			62 133			40 898		
	Udlejningsejendomme	20 380			8 035			5 781		
	Erhvervsjendomme	75 890			49 466			17 123		
	Andre ejendomme	1 374			1 792			3 422		

Anm.: Realkreditinstitutternes udlån er opgjort til kontantværdier. Nettoudlån er lig bruttonyudlån fratrukket førtidige indfrielse og ordinære afdrag.

Kilde: Danmarks Nationalbank
Nye tal forventes offentliggjort februar 2012

Tabel 411	Større finansieringsselskaber, factoring og anden udlån	Tilgang i alt		Status	
		2008	2009	Ult. 2008	Ult. 2009
		mio. kr.			
	Factoring	38 004	38 092	4 433	3 963
	Anden udlån	13 604	9 919	36 316	34 524

Kilde: De enkelte finansieringsselskaber
Nye tal forventes offentliggjort september 2011
www.statistikbanken.dk/mpk57

Tabel 412	Større finansieringsselskaber, leasing	2008		2009	
		mio. kr.			
	Aktiviteter i årets løb				
	I alt	22 420		15 923	
	Industriudstyr	3 439		2 072	
	Edb- og kontorudstyr	2 747		2 186	
	Lastvogne og varevogne	8 206		5 302	
	Personvogne	2 514		1 777	
	Skibe, fly, jernbanemateriel	180		135	
	Bygninger	557		259	
	Andet	4 777		4 192	
	Status ultimo	56 911		50 738	

Kilde: De enkelte finansieringsselskaber
Nye tal forventes offentliggjort september 2011
www.statistikbanken.dk/mpk31

Tabel 413		Forbrugerkredit		
Ultimo året	2008	2009	2010	
	mio. kr.			
I alt	21 060	19 453	18 819	
Saldo på købekort og kontokort	7 190	6 884	6 999	
Heraf benzinselskaber	1 237	1 265	1 035	
Blankolån	11 051	9 813	8 996	
Kredit mod sikkerhed	2 819	2 756	2 824	

Kilde: De enkelte finansieringsselskaber og kontoringe

Nye tal forventes offentliggjort februar 2012

www.statistikbanken.dk/mpk30

Tabel 414		Sektorfordeling af den cirkulerende obligationsmasse. 2010			
Pålydende værdi ultimo året	Stats- obligationer mv.	Realkredit- obligationer mv. ¹	Andre obligationer ²	I alt	
	mio. kr.				
I alt	557 804	3 172 063	317 230	4 047 097	
Ikke-finansielle selskaber	6 477	129 566	9 696	145 739	
Finansielle selskaber	56 058	1 973 531	134 026	2 163 615	
Monetære, finansielle institutioner	7 877	1 606 272	76 770	1 690 919	
Andre finansielle formidlere	48 182	367 259	57 256	472 697	
Forsikringsselskaber og pensionskasser	267 818	495 578	40 698	804 094	
Offentlig forvaltning og service	75 601	81 128	56 329	213 058	
Statslig forvaltning og service	74 197	53 425	48 834	176 456	
Kommunal forvaltning og service	1 359	26 650	7 287	35 296	
Sociale kasser og fonde	45	1 053	208	1 306	
Husholdninger	2 992	83 645	36 348	122 985	
Non-profit institutioner, rettet mod husholdninger	2 806	26 241	965	30 012	
Uoplyst	1 706	23 796	3 600	29 102	
Udlandet	144 345	358 578	35 568	538 491	

¹ Realkreditobligationer samt obligationer udstedt af andre obligationsudstedende institutter.

² Kommuneobligationer, skibskreditfondsoptioner, erhvervsobligationer, udenlandske obligationer og CMO- obligationer.

Kilde: Nationalbanken

Nye tal forventes offentliggjort januar 2012

www.statistikbanken.dk/dnvpdks

Tabel 415 Børsnoterede aktier og investeringsforeningsbeviser. 2010

Kursværdi, ultimo året	Ikke-finansielle selskaber			Finansielle selskaber	Udenlandske selskaber	I alt
	Industri	Transport, post og tele	Øvrige selskaber			
Ejere ¹						
	mia. kr.					
I alt	441,6	167,1	486,9	975,8	45,7	2 119,1
Ikke-finansielle selskaber	78,5	31,8	211,3	80,6	2,0	405,1
Finansielle selskaber	23,1	15,1	34,0	117,0	15,2	205,3
Forsikringselskaber og pensionskasser	14,6	11,9	18,1	322,8	1,9	369,3
Offentlig forvaltning og service	0,2	0,4	5,7	15,3	0,9	22,5
Husholdninger ²	57,5	23,9	61,7	329,7	15,0	487,8
Non-profit institutioner, rettet mod husholdninger	5,2	1,5	3,7	17,1	0,9	28,4
Udlandet	2,1	1,7	4,9	19,4	0,5	28,5
Uoplyst	260,4	80,9	147,5	74,0	9,3	572,2

¹ Ved ejere forstås kontohavere i Værdipapircentralen. ² Husholdninger består af personligt ejede firmaer, lønmodtagere, pensionister, mv.

Kilde: Nationalbanken
Nye tal forventes offentliggjort marts 2012

www.statistikbanken.dk/dnvpdks

Tabel 416 Aktieindeks ved årets udgang

OMXC-indeks	2008	2009	2010
Ultimo	ultimo 1995=100		
Aktier i alt	228	301	395
Energi	74	61	51
Materialer	257	328	453
Industri	259	330	385
Forbrugsgoder	79	120	143
Konsumtvarer	76	148	216
Sundhedspleje	515	611	1 032
Finans	188	292	319
It	211	284	318
Telekommunikation	151	158	157
Forsyning	552	497	307

Kilde: Københavns Fondsbørs
Nye tal forventes offentliggjort februar 2012

www.statistikbanken.dk/mpk13

Tabel 417		Effektiv rente af obligationer		
		2008	2009	2010
		pct. p.a.		
Effektiv nominel kreditorrente				
Statsobligationer:				
5-årige:	Ultimo året	3,25	3,07	2,04
	Årsgennemsnit	4,14	3,05	2,16
10-årige:	Ultimo året	3,31	3,62	2,98
	Årsgennemsnit	4,29	3,59	2,91
Realkreditobligationer:				
20-årige:	Ultimo året	5,35	4,62	4,39
	Årsgennemsnit	5,68	5,08	4,18
30-årige:	Ultimo året	6,21	5,19	4,53
	Årsgennemsnit	6,09	5,53	4,67

Kilde: Danmarks Nationalbank
Nye tal forventes offentliggjort februar 2012

Tabel 418 Pensionskasser

	Tværgående pensionskasser		Firmapensionskasser	
	2008	2009	2008	2009
Antal medlemmer	698 005	685 051	17 945	17 988
Erhvervsaktive medlemmer	590 181	572 742	6 794	6 441
Pensionerede medlemmer	86 471	90 420	7 905	8 177
Pensionerede ægtefæller	12 920	13 365	2 406	2 441
Børn, der oppebærer børnepension	8 433	8 524	840	929
	mio. kr.			
Løbende årlig pension i alt	13 995	8 314	3 726	4 176
Pension til medlemmer	12 867	7 126	3 167	3 235
Pension til ægtefæller	928	983	543	924
Pension til børn	200	205	16	17
Diverse indtægter				
Medlemsbidrag	17 613	17 805	2 160	850
Heraf ekstraordinære bidrag	-	-	1 670	380
Renteindtægter og udbytte	13 317	8 992	1 421	1 413
Diverse udgifter¹				
Pensioner	10 441	11 115	2 603	1 874
Udtrædelsesgodtgørelser	860	614	122	...
Aktiver i alt	395 954	435 996	42 714	45 328
Statsobligationer ¹	8 776	25 079	1 581	5 114
Andre obligationer ¹	2 292	1 333	...	11 493
Realkreditobligationer mv. ¹	93 993	85 895	21 874	14 270
Likvide beholdninger	9 638	7 863	677	925
Lån i fast ejendom	48	37	42	8
Lån mod anden sikkerhed	17 441	7 530	1 642	1 122
Andre aktiver	263 766	308 259	16 898	12 396
Præmiereserver	312 324	332 541	36 028	36 458

Anm.: Visse pensionskassers regnskabsår er ikke sammenfaldende med kalender-året.

¹ Bogført værdi.

Kilde: Finanstilsynet

Nye tal forventes offentliggjort oktober 2011

www.statistikbanken.dk/mpk49

Tabel 419 Danmarks Nationalbanks diskonto

Diskonto		Diskonto		Diskonto	
		pct.			
1994		1999		2006	
6. januar	6,00	4. februar	3,25	3. marts	2,50
19. januar	5,75	9. april	2,75	9. juni	2,75
18. februar	5,50	5. november	3,00	4. august	3,00
15. april	5,25	2000		6. oktober	3,25
13. maj	5,00	4. februar	3,25	8. december	3,50
1995		17. marts	3,50	2007	
8. marts	6,00	28. april	3,75	9. marts	3,75
6. juli	5,75	9. juni	4,25	7. juni	4,00
3. august	5,50	1. september	4,50	2008	
25. august	5,00	6. oktober	4,75	4. juli	4,25
9. november	4,75	2001		8. oktober	4,50
15. december	4,25	14. maj	4,50	7. november	4,00
1996		31. august	4,25	5. december	3,50
25. januar	4,00	18. september	3,75	2009	
7. marts	3,75	9. november	3,25	16. januar	2,75
19. april	3,25	2002		6. marts	2,00
1997		6. december	2,75	3. april	1,75
10. oktober	3,50	2003		11. maj	1,40
1998		7. marts	2,50	8. juni	1,20
6. maj	4,00	6. juni	2,00	14. august	1,10
29. maj	3,75	2005		28. august	1,00
21. september	4,25	2. december	2,25	2010	
5. november	4,00			15. januar	0,75
4. december	3,50				

Kilde: Danmarks Nationalbank

www.statistikbanken.dk/disk
Tabel 420 Valutakurser

	Møntenhed	2008	2009	2010
		kr.		
Britiske pund	GBP	939,73	836,26	869,02
Bulgarske lev	BGN	381,22	380,73	380,78
Estiske kroon	EEK	47,65	47,59	47,60
Lettiske lats	LVL	1 061,08	1 055,30	1 050,80
Litauiske litas	LTL	215,94	215,66	215,69
Norske kroner	NOK	91,02	85,39	93,02
Polske zloty	PLN	213,21	172,43	186,47
Schweiziske franc	CHF	469,90	493,17	540,60
Svenske kroner	SEK	77,73	70,18	78,15
Tjekkiske koruna	CZK	29,93	28,21	29,47
Ungarske forint	HUF	2,97	2,66	2,70
EUR Euro	EUR	745,60	744,63	744,74
Amerikanske dollar	USD	509,86	535,51	562,57
Australske dollar	AUD	430,79	421,96	516,96
Brasilianske real	BRL	281,10	270,02	319,87
Canadiske dollar	CAD	479,15	469,81	546,08
Hong Kong dollar	HKD	65,49	69,09	72,41
Japanske yen	JPY	4,95	5,73	6,43
Kinesiske yuan renminbi	CNV	73,44	78,39	83,12
Singapore dollar	SGD	359,70	368,09	413,16
Effektiv kronekurs, 1980 = 100		105,81	107,79	103,97

Anm.: Kursen er et årgennemsnit.

Kilde: Danmarks Nationalbank

Nye tal forventes offentliggjort februar 2012

www.statistikbanken.dk/dnvala

Tabel 421 Livsforsikringselskaber

	2008	2009
Antal selskaber	33	33
Resultatopgørelse	----- mio. kr. -----	
A: Forsikringsvirksomheden		
+Præmieindtægter for egen regning	90 476	85 125
+Overført investeringsafkast	-28 713	73 378
Indtægt af forsikringsvirksomheden	61 763	158 502
-Forsikringsudgifter for egen regning	57 007	56 427
-Forøgelse af livsforsikringshensættelser	3 626	97 219
-Administrationsudgifter	4 697	4 490
-Ændring i bonusudjævningshensættelser	-698	-1 200
+Resultat af syge- og ulykkesforsikring	976	291
Resultat af forsikringsvirksomheden	-1 893	1 857
B: Investeringsvirksomheden		
+Samlet investeringsresultat	-33 978	85 076
-Skat på pensionsafkast	5 266	-11 698
-Overført investeringsafkast til livs- og pensionsordninger	-39 073	98 062
-Overført investeringsafkast til syge- og ulykkesforsikringer	63	-4 982
Investeringsresultat	-234	3 694
C: Samlet virksomhed		
+Resultat af primær drift	-2 127	5 551
+Øvrige ordinære indtægter, netto	270	241
+Ekstraordinære indtægter, netto	0	581
-Skatter	-518	1 585
Årets nettoresultat	-1 339	4 788
D: Forøgelse af egenkapital		
+Årets nettoresultat	-1 339	4 788
-Udbytte mv.	13	78
Egenkapitalforøgelse, i alt	-1 352	4 710
heraf henlagt til sikkerhedsfond	...	...
Balance		
Aktiver i alt	1 119 221	1 211 964
A: Investeringsaktiver		
Grunde og bygninger	7 716	5 596
Obligationer	646 380	665 386
Kapitalandele	209 436	198 301
Udlån	48 475	21 898
Øvrige	28 658	26 281
B: Øvrige aktiver	178 556	294 502
Passiver i alt	1 119 221	1 211 964
Egenkapital	57 524	59 699
Hensættelser	959 483	1 061 053
Øvrige passiver	102 214	91 212

Kilde: Finanstilsynet

Nye tal forventes offentliggjort oktober 2011

www.statistikbanken.dk/mpk50 og mpk51

Tabel 422	Skadesforsikringselskaber	
	2008	2009
Antal selskaber	113	100
Resultatopgørelse	----- mio. kr. -----	
A: Forsikringsvirksomheden		
+Præmieindtægter for egen regning	50 570	50 595
+Forsikringsteknisk rente for egen regning	1 564	615
Indtægt af forsikringsvirksomheden	52 134	51 210
-Erstatningsudgifter for egen regning	36 872	38 198
-Administrationsudgifter	9 120	8 871
-Andre forsikringsmæssige poster	705	721
Resultat af forsikringsvirksomheden	5 437	3 420
B: Investeringsvirksomheden		
+Resultat af investeringsvirksomheden	-2 268	10 671
C: Samlet virksomhed		
Resultat af primær drift	3 169	14 091
+Øvrige ordinære indtægter, netto	-3 893	-3 018
+Ekstraordinære indtægter, netto	851	761
-Skatter	872	1 476
Årets nettoresultat	-744	10 358
D: Forøgelse af egenkapitalen		
Årets nettoresultat	1 749	10 358
+Balanceposter	-904	3 914
+Kapitaltilførsler	-1	55
Tilgang i alt	844	14 327
-Udbytte mv.	-1 058	4 532
Egenkapitalforøgelse, i alt	1 902	9 795
Heraf henlagt til sikkerhedsfond	...	...
Balance		
Aktiver i alt	154 499	161 606
A: Investeringsaktiver		
Grunde og bygninger	5 434	5 478
Obligationer	84 041	82 909
Kapitalandele	38 879	45 808
Udlån	487	222
Øvrige	4 978	5 461
B: Øvrige aktiver	20 680	21 728
Passiver i alt	154 499	161 606
Egenkapital	60 707	66 907
Hensættelser	78 827	81 576
Øvrige passiver	14 965	13 123

Kilde: Finanstilsynet

Nye tal forventes offentliggjort oktober 2011

www.statistikbanken.dk/mpk52 og mpk53

Tabel 423 Skadesforsikring fordelt efter branche

	Præmier		Erstatninger	
	2008	2009	2008	2009
	— mio. kr. —			
I alt	53 797	54 199	37 672	39 984
Erhvervsforsikring i alt	17 331	16 837	10 966	11 696
Arbejdsskadeforsikring	4 887	4 368	3 100	2 874
Bygningsforsikring	4 730	4 906	3 114	3 931
Løsøreforsikring mv.	3 377	3 335	2 253	2 325
Erhvervsansvarsforsikring	1 773	1 725	899	1 011
Sø- og transportforsikring	1 722	1 711	1 086	1 085
Luftfartsforsikring	1	5	0	3
Anden erhvervsforsikring	841	787	513	466
Privatforsikring i alt	10 790	11 895	9 048	10 679
Familieforsikring	3 750	3 966	3 093	3 726
Grundejerforsikring	4 961	5 099	4 330	4 442
Fritidshusforsikring	644	670	492	513
Ejerskifteforsikring	392	376	481	562
Anden privatforsikring	1 043	1 784	652	1 437
Personulykkesforsikring i alt	9 466	9 084	7 169	6 415
Sundhedsforsikring	737	891	773	718
Enkelt ulykkes- og sygeforsikring	7 640	7 786	5 616	5 479
Erhvervsudygtighedsforsikring	1 089	408	780	218
Motorkøretøjsforsikring i alt	15 014	14 997	9 736	10 297
Ansvar	6 285	6 117	3 853	4 168
Kasko	8 729	8 880	5 883	6 129
Kredit- og kautionsforsikring	210	227	31	41
Turistassistance- og retshjælpsforsikring	417	579	307	486
Direkte forretning i alt	53 229	53 620	37 256	39 614
Indirekte forretning i alt	569	579	415	370

Anm.: Præmier og erstatninger er angivet med reserveregulerede bruttobeløb. Indirekte forretning er den modtagne gen-forsikring, som det enkelte forsikringsselskab har overtaget fra andre forsikrings-selskaber.

Kilde: Finanstilsynet
Nye tal forventes offentliggjort oktober 2011

www.statistikbanken.dk/mpk54